

# DEMOKRACIJA

Uredništvo in uprava:  
Gorica - Riva Piazzutta 18  
Cena: Posamezna štev. L. 15.-  
Naročnina: Mesečna L. 65.-  
Pošt. čak. rač. št. 9-18127

Leto II. - Štev. 19

Gorica - Trst, 7. maja 1948

Izhaja vsak petek

## Pod pretvezo „slavo-komunizma“

Bajko o »slavokomunistih«, ki jo je del italijanskega časopisja vrvel v svet, zato da opraviči svojo sovzdržnično gonjo proti Slovencem in Hrvatim na Gorškem in še posebej na Svobodnem tržiščnem ozemlju, je treba razkrinkati. Povedati je treba na ves glas italijanski javnosti in ostalemu svetu, da se rekrutira ogromna večina komunističnih pristašev in agitatorjev na Gorškem in Tržaškem ravno iz italijanskih in ne iz slovenskih vrst.

### Značilne številke

Še več, nujno je, da zna in uvažuje ves kulturni svet, pred katerim je hotel del italijanskega časopisja pritisniti na čelo nam Slovencem in Hrvatom žig komunizma, da je v vsej Titovi Jugoslaviji, ki šteje preko 14 milijonov prebivalcev, komaj 400.000 t. j. 2,8% vpisanih komunistov, medtem ko jih je samo v trikrat večji Italiji preko 2,5 milijona, t. j. 5,5%.

Nepobitno je dejstvo, da so bili komunisti pri italijanskih volitvah hudo poraženi, ker so računali, da bodo dobili preko 50% glasov, a so jih dobili samo 30%. Ta njihov poraz ne spravi s sveta svarečega dejstva, da je ravno med italijanskim narodom komunizem globoko in široko zasidran, bolj kakor pri katerem koli narodu na svetu. To neizpodbitno dokazuje 8 milijonov glasov, ki so jih komunisti dobili pri svobodnih volitvah 18. aprila t. l. kljub ogromni in spretni, tudi iz inozemstva podprti agitaciji nekomunističnih italijanskih strank. Samo Trentincu De Gasperiju in njegovi smeli odločnosti, treznosti in stvarnosti se ima Italija zahvaliti, da ni danes plen še hujše, krvoločnejše in bolj barbarske komunistične diktature in terorja kakor Titova Jugoslavija. Italijansko ljudstvo in zunanji svet lahko preizkuša resničnost teh naših ugovoritev po vseh italijanskih listov samih, ki vsak dan poročajo, sedaj iz enega kraja, sedaj iz drugega, kako so italijanski komunisti imeli že pripravljene liste in sezname oseb za masovno likvidiranje in klanje svojih političnih nasprotnikov. Svojo krvoločnost in sposobnost za taka dela so dejansko dokazali ob koncu vojne 1945., ko je bilo v Italiji pobitih od komunistov in njihovih pristašev v nekaj dneh preko 300.000 ljudi.

### Za dejanja italokomunistov ne odgovarjamo

O tem »italokomunizmu« molči kot grob italijansko časopisje, ki pa zna tako mojstersko metati nam Slovincem in Hrvatim v obraz »slavokomunizem« in delati nas Slovence odgovorne celo za vse napade na italijanske smodnišnice v srcu Italije,

kakor bi ne bilo med onimi 8 milijoni italijanskih komunistov nobenega za to sposobnega. Dela nas kratko malo odgovorne za vse zlo, ki ga internacionalni komunizem dosledno izvaja povsod med vsemi narodi po navodilih kominforme, katere tajnik je ravno znani italijanski komunist Pajetta.

Taka borba proti Slovincem in Hrvatim je nedostojna za poštenega političnega nasprotnika, še bolj je nedostojna za soseda, kateremu niso Slovenci nikoli odrekli narodnih pravic in svobode do popolnega narodnega razvoja.

Ali so Slovenci in Hrvati krivi, če Titov režim preganja istrske Italijane? Ali ne ve italijanska javnost, da Titov komunistični režim preganja v Istri in na Primorskem še bolj Slovence in Hrvate?

Ali ne preganja, ugrablja in pobija nešteto naših najboljših ljudi vseh slojev in stanov, od kmeta in delavca pa do intelektualcev?

Ali ni nedavno ubil v Istri župnika dr. Bulešiča in težko ranil mons. dr. Jakoba Ukmarja?

Ali ni streljal na hrvatske delavce v Raši (Arsa)? Ali ni postreljal nešteto slovenskih kmetov in kmetic samo zato, ker so hoteli preko meje?

Ves svet naj ve, da je padlo pod Titovim komunizmom v Istri veliko več Slovencev in Hrvatov kot pa Italijanov.

Iz vsega tega sledi z železno logiko, da Titov komunizem ne preganja v Istri Italijanov zato, ker so Italijani, ampak le zato, ker so antikomunisti. Prav zato bi jih preganjal tudi Togliattijev komunizem, če bi bil prišel na vlado.

Skraini čas je, da se končno strga lažniva krinka italijanske propagande, ki trobi v svet, da Slovani zatirajo istrske Italijane, četudi dobro vedo, da dela to samo internacionalni komunizem, ki se baš v istrskih italijanskih mestih poslužuje italijanskih komunističnih voditeljev kot: D'Este, Steffe, Fonda, Vardabasso, Petronio, Fontanot, Bonifaccio, Ceconi i. t. d.

Tudi na Tržaškem ozemlju je komunizem bolj razširjen med Italijani kot med Slovenci in Hrvatim. Tako da so vse komunistične organizacije in njih udejstvovanja »italokomunističnega« in ne »slavokomunističnega« značaja.

### Tudi v UAIS-u večina italokomunistov

Tako je v izvršnem odboru UAIS-a 15 Italijanov s predsednikom in samo 9 Slovencev in Hrvatov. V glavnem odboru UAIS-a pa je 48 Italijanov in samo 34 Slovanov. Pri enotnih sindikatih je v glavnem odboru 24 Italijanov s predsednikom in 13 Slovencev in Hrvatov. Kje je tedaj tu »slavokomunizem«? Naši italijanski so

sedje to prav dobro vedo! Toda njim gre v račun voditi svoje demonstracije pod parolo proti »slavokomunistom«, da tako bolj v živo zadenejo slovenske demokrate - nekomuniste.

Na lažeh zasnovani propagandi, češ, da so na Tržaškem in na Gorškem Slovenci glavni nosilci in poborniki komunizma, se je žalibog posrečilo zavesti v zmožo ne samo nekritični del italijanske javnosti, ampak tudi Zavezniško vojaško upravo, ki je po večini obdana od italijanskih uradnikov in svetovalcev. Zato je potrebno, da Zavezniška vojaška uprava revidira svoje naziranje ter se prepriča, da je na STO italijanski in ne slovenski živelj glavni nosilec komunizma in sovražstva proti zapadnim demokracijam.

Pričakujemo, da bo Zavezniška vojaška uprava, zvesta demokratičnim tradicijam angleškega in ameriškega naroda, upoštevala gornja dejstva in uvaževala, da je ravno slovenski in hrvaški živelj doprinesel največ nadčloveških žrtev za zavezniško stvar in svobodo na tem ozemlju v boju proti fašizmu in nacizmu, ter da se še danes bori s svojimi lastnimi skromnimi silami vztrajno in energično proti komunističnemu totalitarizmu. Zato naj Zavezniška vojaška uprava v smislu načel svobode in demokracije vzame v zaščito to slovensko prebivalstvo in njegove življenjske pravice, ki jih je pričel v zadnjem času italijanski šovinizem preganjati na vseh poljih, kakor bi v Trstu še vedno vladal Benito Mussolini.

re potrebnim, ker se bo začel, da je boljše dati od lastnega zasluga, kot pa brez zasluga pomoči prositi. Sprejemali pa se bodo tudi izredni darovi v denarju, obleki (tudi če je ponošena), hrani itd.

Dobrodelna pisarna bo začela poslovati dne 10. tega meseca v prostorih Katoliške tiskarne v Gorici na Placuti, Riva Piazzutta št. 18, kjer bo tudi središče za zbiranje darov.

Ker gre za tako potrebno dobrodelno ustanovo v korist našim ljudem, smo prepričani, da jo bodo naši ljudje z veseljem sprejeli in tudi velikodušno pomagali, da bo dosegla svoj namen.

Primorci in Primorke! Delajmo dobro, dokler moromo! Naj nam globoko sežejo v dušo besede našega gorškega slavčka:

»Odpri srce, odpri roke, otiraj bratovske solze, sirotam olajšaj gorje.«

Priljubljeni odbor

## ITALIJA v novem političnem položaju

Če izvzamemo obdobje fašističnega totalitarnege režima se je znašla Italija po zadnjih volitvah morda prvič v položaju, da ima ena sama stranka absolutno večino v poslanski zbornici.

Prav to dejstvo povzroča skrbri nekaterim politikom, ki se bojijo, da ne bi ta najmočnejša stranka, demokratska, ne zašla v pretirano strankarsko politiko, kar bi pomenilo neke vrste režimsko totalitarno politiko. Menimo, da so skrbi nepotrebne, ker je De Gasperi že parkrat po volitvah izjavil, da ne misli spreminjati sedanje vladne sestave. De Gasperi in vse vodstvo demokratske stranke se gotovo prav dobro zavedata težke naloge, ki čaka bodočo vlado in nivoizvoljeni parlament: izvedba agrarne reforme, zgraditev deželnih upravnih sistemov, uravnoteženje državne bilance in ureditev valute, poleg neštutih drugih nujnih in perečih vprašanj čakajo na rešitev.

Gre tudi za izvedbo Marshallovega načrta, ki tvori zlasti za Italijo enega najvažnejših problemov zaradi načina, kako uporabiti pomoč, ki jo bo ta prilika nudila. Ni moči misliti, da bodo demokristjani svojevotno vodili državno politiko v vseh gori navedenih pogledih. Tako zadržanje bi bilo popolnoma zgrešeno in neumestno spričo dejstva, da nudi druge stranke, zlasti socialisti, republikanci in liberalci izkušene strokovne osebnosti. Kakor vse kaže bodo tudi vse te tri stranke zastopane v novi vladi, ki bo po je v zgodovino kot najbolj konstruktivna vlada Italije.

Verjamemo, da bodo socialisti izboljšali v prihodnjem petletju tudi nov tip socialnega človeka, trezno mislečega in ustvarjalnega, ne pa samo politizirajočega. Socialisti bodo prijavili k sebi vse druge zgubljeni somišljenike, ki so se pustili zapeljati od zgrešene Nennijske politike plavsjanja s komunisti. Ti so jih pri volitvah lepo potegnili za nos in odnesli skoro vsa poslanska in senatorska mesta. Sam Togliatti čuti potrebo odstopiti nennijskem kakih deset poslanskih mest, da bi jih držal še naprej na svojih vajetih. To prizadevanje bo morda zaman, ker se Romita in mnogi drugi dosedanji nennijske močno prizade

dejavajo, da bi se otresli poraznega sopotništva s komunisti. In ni rečeno, da ne bodo uspeli in deset združili vse socialiste v enotno skupnost.

Republikanci in liberalci, dve zgodovinski italijanski stranki, nimata sicer po številu mnogo pristašev in mase ljudstva, za seboj, in tudi njihovih poslancev in senatorjev je le malo števil, toda skoro vsi izvoljeni predstavljajo neke vrste cvet razumnikov v državnih vedah.

Prerokujemo torej složno vladati teh strank in uspešno reševanje vseh visočih nalog in vprašanj, zlasti v gospodarsko-socialnem oziru.

Da bi prišli komunisti in njihovi sopotniki v novo vlado ni izgledov. Italija zanje uspeha na izkušnjah drugih držav, ki so se dogovile v srednji Evropi in se bo prav gotovo izognila vsem sentimentalnim napakam nasproti komunistom, ki so postale dosedaj usodne vsem, ki so se le količkaj s komunisti družili. Sicer pa so Saragatove izjave v tem oziru jasne in tudi De Gasperi je s svojim zadržanjem po volitvah dal razumeti, da komunistov ne mara. Komunisti to sami že vedo, zato poskušajo motiti in strašiti De Gasperija z različnimi goštimi atentati na smodnišnice v severni in srednji Italiji, s pripravljanim dobro oboroženih zapadnih tolp, ki jih policija tudi odkriva, s požigom gospodarskih kmetijskih stavb v Siciliji itd. Toda De Gasperi ravno radi tega ostane še bolj pozoren in odločen proti komunistom.

Danes gre za antikomunistično politiko svetovnega pomena in obsega pod vodstvom Amerike, in Italija, z Ameriko povezana in v marsičem od nje odvisna, mora korakati v tej smeri in po tem programu.

## Kdor drugim jamo koplje...

Ze nekaj mesecev sem, posebej pa v teku volivnega boja v delovale negativno na nje in se morskim dnevnikom, »Soča«, razni komunisti in njihovi sopotniki zadirali v nesrečne begunce iz Jugoslavije in Slovenskega Primorja ter v naše politične voditelje in somišljenike. Pisali in rogali so se ter svetovali, naj si vsi pripravijo potni list za Argentino, dokler je še čas, preden pride de komunizem na vlado tudi v Italiji.

Toda zgodilo se je nekaj čudnega. Pri volitvah so komunisti propadli in goriška kvatura je prišla sedaj izganjati razne komunistične nepridiprave tujega državljanstva. Nekaj takih vnetih Titovcev je namreč prejelo prisilno odhodnico, recimo potni list...

Kdor drugim jamo koplje, sam notri pade...

Upamo in želimo, da bi pri takih ukrepih nedolžni in od komunistov preganjeni ne prišli v poštev.

Drugo čudo: ti Titovci, zlobni zasmehovalci beguncev, so postali zaprepaščeni in iščejo izhoda iz zagate, ker jim ne diši iti v raj njihovega miljenca maršala Tita.

Tretje čudo: begunci so začeli res mirno odhajati v Argentino. Za brezplačni prevoz jim pomaga komisija IRO. Tudi Združene države so sklenile sprejeti tri stotisoč beguncev.

Beguncem želimo vso srečo v ameriških državah in mir po tolikih bridkostih, dokler se ne vrnejo v svobodno domovino!

## TRŽAŠKI 1. MAJ

In gora je rodila miško...

Trst je bil v pričakovanju. Propaganda, - kakršne še nismo imeli prilike slišati v Trstu, - če izvzamemo propagando, s katero je Legi »uspelo« nabrati onih »195.000« podpisov, - je precej razburila ljudi. Saj je bilo govora o vsemožnih »pohodih« in »pordorih«. Center zanimanja sta postala dva tržiška trga: trg Peruginov ter trg Unità. Razni kavarniški stratezi so pripravljali načrte, kako bo ta stranka ali ona »osvojila« središče nasprotnika.

Po teh poročilih sodeč, je bilo precej bojnega razpoloženja v mestu. Zavezniški niso med tem, spali. Še nikdar nismo videli take priprave z njihove strani. Njim gre zahvala v pretežni meri, če je poteklo vse v skoro idilicnem miru in redu.

Mestne ulice so bile prazne. Zjutraj si že opazil, da Tržačani niso reagirali na propagando komunističnih odnosno nekomunističnih delavskih organizacij. Očividno so vse propagandne parole delovanje negativno na nje in se niso odzvali, niti v zadnjem hipu obupnim klicom raznih kamjončkov z žvočniki, ki so krožili po mestu.

Na trgu Peruginov se je zbralo okrog 10.000 oseb. To število, ki je znatno manjše od vsch najbolj pesimističnih predvidevanj, - je pa naravnost rekordno, če ga primerjamo z polomljado, ki so jo doživeli na trgu Unità. Prisotnih ni bilo 5.000 oseb. - Popoldan na Stadionu je bila telovadna prireditev, ki je uspela.

Do šeste ure je bilo mesto prazno. V najbolj vročih poletnih nedeljah - ko vse beži iz mesta, - je več ljudi po tržiških ulicah! Šele ob tej uri, šele proti večeru je bilo malo živahnje po mestu.

Žal nam je, da tak praznik, kot je praznik dela, ni bil malo častnejše praznovan. Z druge strani pa je zadoščanje v tem, da je ti sta tako omalovaževana »masa« vendar začela misliti s svojo glasovo in se je pričela dokončno otresati vpliva kakršne koli hrupne propagande, bodisi z desne ali z leve. Ljudstvo ne misli več na komando - in to ravno hoče doseči prava demokracija.

Ob pogledu na te potrebe se nam krči srce in obenem se nam oglašava vest, ki nam pravi, da si moramo sami pomagati, da nam bodo Bog in dobri ljudje pomagali. Sami si moramo pomagati v socialnih težavah, ki nas težijo. Krščanska ljubezen ter čut narodne in človeške vzajemnosti nam vevajajo, naj se lotimo dela za socialno pomoč našemu ljudstvu.

Prav to namreč je v Gorici ustanovil odbor, sestavljen iz nekaj duhovnikov in laikov, ki bo imel nalogo, da nabere potrebno število plemenitih ljudi, ki se bodo obvezali, da bodo z rednimi mesečnimi prispevki podpirali delovanje dobrodelne pisarne. Ti bodo tvorili dobrodelno društvo, katerega vodstvo bo nosilo odgovornost za dobrodelno pisarno. Člani tega dobrodelnega društva bodo po svojih močeh plačevali 20, 50, 100 ali 200 lir mesečno. Kdor ima sam vsakdanji kruh in ima plemenito srce, bo prav rad priskočil na pomoč podpo-

dem z nasveti, prošnjami, posredovanji in po možnosti tudi s podporami.

Da bo pa mogla pisarna uspešno vršiti svojo veliko nalogo, ji mora stali ob strani podpora organizacija. Ker ni med nami bogatih mecenov in jih tudi ne bo, je nujno potrebno, da se ta organizacija opre na najširše plasti našega ljudstva. »Zrno k zrnju pogača«, to mora biti naše geslo.

V ta namen se je v Gorici ustanovil odbor, sestavljen iz nekaj duhovnikov in laikov, ki bo imel nalogo, da nabere potrebno število plemenitih ljudi, ki se bodo obvezali, da bodo z rednimi mesečnimi prispevki podpirali delovanje dobrodelne pisarne. Ti bodo tvorili dobrodelno društvo, katerega vodstvo bo nosilo odgovornost za dobrodelno pisarno. Člani tega dobrodelnega društva bodo po svojih močeh plačevali 20, 50, 100 ali 200 lir mesečno. Kdor ima sam vsakdanji kruh in ima plemenito srce, bo prav rad priskočil na pomoč podpo-

## Dobrodelna pisarna v Gorici

## Od srede do srede

29. APRILA: Položaj v Palestini je nadalje zelo napet. Tudi Britanci posegajo v boje med Židi in Arabci. — Mednarodni politični krogi predvidevajo, da bodo Titove zahteve po slovenski Koroški gladko odbite in bo tako Jugoslavija za Trstom in Gorico izgubila tudi zibelko slovenstva — Koroško. Tudi pri Koroški menijo politični opazovalci, naj se Slovenci za te izgube zahvalijo Titu. — Belgijska spodnja zbornica je ratificirala pogodbo o zahodnoevropski zvezi, ki so jo podpisale Anglija, Francija, Belgija, Luksemburg in Nizozemska. — Sovjeti dovoljujejo na svojem zasedbenem področju nemškemu nacionalističnemu organiziranju nove nacistične stranke, ki se imenuje nacionaldemokratska stranka. — V vseh državah za železnim zastorom, ki so padle v roke sovjetom, pridno nadaljujejo z »nacionalizacijo« raznih, tudi najmanjših gospodarskih podjetij. — Pri volitvah na Bavarskem so dobili krščanski demokrati nad 42% vseh oddanih glasov. Socialdemokrati so dobili 22%, komunisti pa celaj 2%. — Švicarski državnik Kobelt je izjavil, da bo Švica se vnaprej ostala nevtralna država. — Redna grška vojska pridno zasleduje komunistične tolpe in jim zadaja usodne udarce. — Na Slovaškem so nove oblasti razpusstile društvo slovaških katoliških dijakov.

30. APRILA: Varnostni svet Zdrženih narodov je več ur razpravljal o primeru vključitve Češkoslovaške v sovjetski sistem. — Znameniti angleški državnik Vansittart je izjavil, da vztraja Sovjetska zveza na poti, ki pelje v vojno in da ima Stalin podobne načrte, kot jih je imel Hitler. — Na Finskem so letos prvič praznovali socialdemokrati 1. maj ločen od komunistov. — Zdržene države nameravajo se povečati izvoz žita v Evropo. — Posebna senatna komisija je odobrila fonde za povečanje ameriškega bojnega letalstva od 55 na 70 letalskih skupin. — Na Japonskem so ameriški policisti aretirali preko 2 tisoč komunističnih agitatorjev in jih predali japonski policiji. — Tudi na Češkoslovaškem postavljajo železne ovire na cestah, ker so ljudje bežali iz domovine s tovornimi avtomobili, ki so, kot pri Bazovici, podrla lesene omejevalne pregraje. — Največji ameriški list »New York Times« prinaša dolgo poročilo iz dežel vzhodne Evrope in pravi, da bo komunistem privedel omenjene dežele do tega, da bodo kmalu dosegle življensko raven, kot smo jo poznali le v starem yeku. — Govoril je Winston Churchill in ostro napadel sedanjo laburistično vlado v Angliji ter ji očital, da hvali in uvaja socializem, obnemem pa živi od miloščine največje kapitalistične države na svetu — USA. Odobrili pa je angleško zunanjo politiko in tudi domačo borbo proti komunizmu in fašizmu.

1. MAJA: Pet zahodnih velesil je ustanovilo poseben glavni stan, ki ima nalogo, da preučil in izdela načrte za skupno obrambo proti napadu na Evropo. — Na Dunaju so Američani spet presenetili sovjetske »častnike«, ki so skušali ugrabiti neljube jim osebe. — Kanadska vlada je obvestila jugoslovanske izseljence, ki jih vbijo komunisti v staro domovino, da bodo izgubili pravico do povratka, ako se podajo v Titovo Jugoslavijo. — Mac Laughlin, uradnik na britanskem poslanstvu v Beogradu, je izvršil samomor, ker ni mogel prinesiti stalnega vohunjenja Titove policije. — Na prvomajski proslavi v Moskvi je sodelovalo tudi vojaštvo, in letalstvo in to v mnogo večjem obsegu kot v prejšnjih letih. — Komunisti so izvršili atentat na grškega pravosodnega ministra Ladasa, ki je podleget ranam. — Socialistična prvomajska povorka na Dunaju je zbrala preko 250 tisoč delavcev, ki so nosili napise:

Proti kapitalizmu in proti »ljudskim demokracijam«. — Ameriški državnik Stassen se je zavzel za sklenitev vojaške pogodbe med Združenimi državami in demokracijami zahodne Evrope. — Britanski ministrski predsednik Attlee je v svojem prvomajskem govoru obtožil Sovjetsko zvezo, da vodi imperialistično politiko in da komunistem namerava uničiti demokracijo.

2. MAJA: Švedski ministrski predsednik Erlander je pozval švedsko ljudstvo in posebej še švedske delavce, naj se energično uprejo vsakim poizkusom totalitarne diktature. — Bolgarski častnik, ki je s svojim letalom pristal v Turčiji, je izjavil, da se velik del bolgarskega očitnega zbora bavi z mislijo, kako bi pobegnili v tujino izpod terorja, ki ga izvajajo v Bolgariji direktno ali indirektno sovjeti. — Arabsko prebivalstvo v množicah zapuša mesto Jaffo, ki ga napadajo židovske oborožene sile. — Ker izgublja ožjo tla pod nogami, so komunisti na zahodnih področjih v Nemčiji sklenili spreminiti ime svoje stranke v »nemško socialistično stranko«. Britanske oblasti v Porurju pa so jim ta taktični trik že prepovedale. — Na konferenci svetovne sindikalne zveze v Rimu je angleški delavski delegat vztrajal na stališču, da mora biti svetovna sindikalna zveza strokovna organizacija, ki naj ščiti interese delavcev, ne pa interese politikov. Sovjetski delegat pa je bil drugačnega mišljenja. — General Eisenhower je dal slovo vojaškemu življenju in bo prevzel v juniju predsedstvo Kolumbijske univerze. — V Nemčiji bo prispel slovit ameriški letalski general Spaatz, da pregleda ameriške letalske sile.

3. MAJA: Odbor ameriške poslaneke zbornice je izdal učinkovit zakonski načrt za zatiranje vsakega podtalnega delovanja fašističnih in komunističnih prevratnikov v državi. — Iz Prage poročajo, da je, kot kaže, moral odstopiti ministrski podpredsednik Bohumil Laušman, ker se je upiral spojitvi socialistov s komunistično partijo. — V Sovjetski zvezi bodo v jeseni razpisali novo notranje posojilo v znesku 20 milijard rubljev, ki bo namenjeno financiranju tretjega leta prve vojske petletke. — Ameriško voje no brodovje, ki je obiskalo te dni Norveško, je spet odplovalo. — Angleški obrambni minister Alexander je izjavil, da danes predstavlja Sovjetska zveza glavno oviro za dosego pravega mira. — Po dosedanjih podatkih je zbežalo iz Palestine doslej že nad 30 tisoč Arabcev, ki se boje krvave državljanske vojne. Arabske države so uradno sporočile, da ne bodo njihove vojske vkorakale v Palestino pred 15. majem, ko poteče britanski mandat in ko se umaknejo britanske čete. Mednarodni Rdeči križ se je ponudil, da sprejme nadzorstvo nad mestom Jeruzalem. — Sveti oče je sprejel novega brazilskega poslanika De Castello in preko njega pozval brazilski narod, naj bo v stalni pripravljenosti proti onim, ki hočejo uničiti krščanske vrednote in svobodo človečanske vesti. — Američani se pripravljajo na oster nastop proti pravici veta v organizaciji Zdrženih narodov. Kot znano je Sovjetska zveza to pravico veta stalno izrabljala v svoji posebne namene. — Jugoslovanski zunanji minister Simić je zavrnil povabilo balkanske komisije Zdrženih narodov, naj bi Jugoslavija vzpostavila redne diplomatske zveze z Grčijo. — Ameriški državnik Dewey je pozval ameriški kongres naj pospeši sprejete zakonev, ki bodo omogočili vselitev v USA večjemu številu beguncem iz Evrope, ki so žrtve fašističnega in komunističnega trinoštva.

4. MAJA: Velika Britanija je predložila, naj bi v Palestini ustanovili nekakšen nevtralni odbor, ki bi prevzel vrhovno oblast po prenehanju britanskega mandata. — Člani preiskovalne komisije Zdrženih narodov za Balkan, ki so nedavno ugotovili, da Titova

## POLITIČNI OBZORNIK

### Romunisti so priznali Koroško

Na zasedanju namestnikov zunanjih ministrov za avstrijsko mirovno pogodbo so zastopniki Velike Britanije, Francije in Združenih držav zavrnilo jugoslovanske ozemeljske zahteve na Koroškem. Zavrnilo so tudi jugoslovanske zahteve po vojni odškodnini do Avstrije. Sovjetska zveza je nasprotno podpirala obe jugoslovanski zahtevi, kateri je označila kot »dobro utemeljeni«.

Ameriški namestnik Samuel Reber je pri zavrnitvi jugoslovanskih zahtev izjavil, da se je ameriška vlada vedno zvesto držala dveh načel:

1. mednarodnih obveznosti v pogledu Avstrije;
  2. rešitev vprašanja koroških meja mora dajati največje jamstvo za mir na tem področju.
- Reber je nadalje pripomnil, da je ameriška vlada v celoti preučila jugoslovanske zahteve v pogledu kulturnih, zemljepisnih, gospodarskih in etničnih vidikov ter jih je že tretjič zavrnila. Združene države pripisujejo veliko važnost svobodni izbiri prebivalstva. Plebiscit iz leta 1920 je določil o zemlji Avstriji, zato smo mnenja, da tudi danes večina prebivalstva ni spreminila svoje naklonjenosti do Avstrije. Izkušnje med letom 1920 in 1938. so dokazale, da ta pokrajina lahko živi v miru kot del avstrijske republike.

V kolikor se tiče jugoslovanske zahteve za jamstvo

manjšin, je Reber izjavil, da so ta jamstva predvidena že v osnutku avstrijske mirovne pogodbe.

Britanski namestnik James Marjoribanks je vztrajal na stališču, da mora Avstrija ohraniti meje, ki jih je imela pred priključitvijo k Nemčiji. Kar se pa tiče vojne odškodnine se je skliceval na potsdamski sporazum, po katerem Avstrija ne bi smela plačati nobenemu nikake vojne škode.

### Izjava angleškega obrambnega ministra

Britanski obrambni minister Alexander je izjavil, da predstavlja sedanja sovjetska politika »glavno oviro za mir, katerega iskreno želimo velika večina človeštva«.

Alexander je nadaljeval: »Zaradi svojega stališča o nesodelovanju, na katerega se je postavila velesila, ki je bila zaveznica Velike Britanije, in katera je doprinesla junaški delež pri uničenju nemškega militarizma, ni mogoče doseči trdnega mira. Sovjetski narodi morajo vedeti, da je poizkus vsiliti lastni sistem vlade narodom, ki ne gledajo na stvari na isti način, nedostojno in nediplomatsko. Veliki ameriški narod obtožujejo egoizma in zavojevalnih namer, ker je nudil velikodušno praktično pomoč vsem tistim, ki so trpeli na posledicah svetovnega uničenja.«

Potem je Alexander nadaljeval: »Zakaj naj bi bilo zgrešeno, če se narodi zahodne Evrope združijo, ko

jugoslovanski predstavniki in ki se objavlja tisku, navaja, da so dospeli poročnik Burke s svojo ženo in podporočnik Marlew z avtomobilom na Ljubeljski prelaz občudovat razgled. Niso bili oboroženi in so šli peš do meje. Ker niso naleteli na nobeno avstrijsko ali jugoslovansko stražo, so prešli za kakih 20 metrov na jugoslovansko ozemlje, da bi lažje dosegli neko višino ob cesti. Ko so se za par minut ustavili, so se hoteli vrniti, pa jih je pri tem aretirala jugoslovanska straža.

### Organizacija Zdrženih narodov

Predsednik zunanjepolitičnega odbora poslanske zbornice Eaton je sporočil, da bo njegov odbor pričel s preučevanjem ustroja organizacije Zdrženih narodov. Razpravljanja bodo trajala najmanj 7 dni. Preučili bodo razne predloge za revizijo Listine Zdrženih narodov. Med drugim bodo obravnavali dva predloga, ki zahtevata, naj Združene države nastopijo za omejitve pravice veta.

Eaton je izjavil, da je že skrajni čas, da Združene države jasno povedo, če se mislijo še nadalje držati ob strani in mirno gledati, kako Sovjetska zveza onemogoča vse delovanje Zdrženih narodov, ali pa da so pripravljene nekaj storiti, da pride do revizije Listine. »Do zdaj — je dejal Eaton — so se sovjeti že 22 krat poslužili pravice veta in s tem onemogočili izvedbo sklepov večine Varnostnega sveta.«

Poleg težkoč, ki jih je povzročil sovjetski veto — je nadaljeval Eaton — je sovjetsko zadržanje onemogočilo ustanovitev mednarodne policijske sile, ki naj bi služila za obrambo Listine Zdrženih narodov. Sovjetska zveza je kriva, da nimamo zdaj take policijske sile in da niti nimamo možnosti, da bi jo ustanovili. Mir pa mora biti kljub temu zagotovljen in odbor bo preučil primerna sredstva, ki naj to omogočijo.«

### Tirolski Nemci

Na Južnem Tirolskem, ki je priključeno k Italiji so bili izvoljeni 3 nemški poslanci in 3 senatorji. Vsi pripadajo nemški krščansko-demokratski stranki.

### Dogodek na Tjubeljju

Državni podtajnik za zunanje zadeve Mayhew je podal o uboju britanskega poročnika Burkeja po jugoslovanski straži na Ljubelju sledečo izjavo:

»Gospa Burke in podporočnik Marlew sta bila izpuščena 29. aprila. Mešana angleško-jugoslovanska komisija se je sestala 3. t. m. Truplo poročnika Burkeja je bilo vrnjeno britanskim oblastem takoj po preiskavi.

»Komisija je ugotovila, da se je britanska skupina nahajala na jugoslovanskem ozemlju, ko jo je aretirala jugoslovanska straža. Ko so angleško skupino spremljali na jugoslovansko poveljstvo, se je vnela borba med poročnikom Burkejem in nekimi jugoslovanskimi stražnikom, v kateri je bil poročnik Burke ubit s strelnim orožjem. Povoda in pogoje zadovoljivo ugotoviti.

Ugotovitev komisije, ki so jo sprejeli britanski in

### Vpis v imenik vojaških nabornikov. Pozvani so tudi tuji

Goriški župan je razglasil, da se morajo vpisati v imenik nabornikov do 31. maja t. l. vsi mladeniči rojeni v času od 1. januarja do 31. decembra 1926, odnosno 1927. in 1928. Vpisati se morajo tudi tisti, ki imajo tukaj le navadno bivališče (domicilio) po čl. 43 državlanskega zakonika in ne samo tisti, ki imajo stalno bivališče (residenza).

Poleg tega so pozvani, da se vpišejo v imenik nabornikov tudi tuji državljani gori navedenih letnikov, v kolikor imajo tukaj bivališče. Določilo glede tujih državljanov je važno, ker si na ta način prizadeji lahko pridobijo italijansko državljanstvo. Zlasti mnogi begunci iz Jugoslavije in Julijske krajine, ki nimajo italijanskega državljanstva, in ga želijo imeti, ga lahko pridobijo v Italiji po vojaščini. Pri tej priliki omenimo, da nudi italijanski zakon iz leta 1912. možnost pridobitve državljanstva tudi v slučaju, da sprejmejo tuji kako službo v Italiji.

Kar velja za goriško občino v zvezi z vpisom v imenik nabornikov, velja tudi za druge občine goriške pokrajine, ki so gotovo izdale tozadevni razglas.

## Iz Slovenije

### II. KONGRES OF

V Ljubljani se je vršil od 26. do 28. aprila II. kongres Osvobodilne fronte. Iz govorov političnih predstavnikov tega gibanja so razvidna naslednja dejstva: Slovenija in Jugoslavija se nahajata trenutno v težkem političnem in gospodarskem položaju. V okviru OF so se pojavile močne struje, ki zahtevajo, naj bi se OF vrnila k koalicijski politični obliki; kakor je znano, so sestavljale OF poleg komunistov, ki so imeli že od začetka odločilno besedo, nekatere marksistične skupine, ki so se odcepile od obeh glavnih slovenskih političnih strank. Govorniki kongresa so ostro napadali take poskuse. Poleg tega odcepljenja, ki je postalo nevarno, za obstoj OF, je mnogo nevarnejši razcep v komunistični partiji sami. Komunisti, ki so na oblasti v Jugoslaviji, pripadajo tako zvanemu meščanskemu komunizmu, stalinizmu. Proti tej skupini se bore trockisti, dogmatični marksisti. Tej skupini je pripadala Diehlova skupina, ki je bila pretekli teden obsojena na smrt.

Naše čitatelje bo gotovo zanimal potek kongresa, zato podamo glavne misli govornikov. Josip Vidmar, predsednik OF, je poudaril, da kaže vsa dosedanja praksa v slovenskem političnem življenju, da se mora vsaka politična formacija poleg OF prej ali slej preobraziti v politično formacijo proti OF. Miha Marinko je napadal skupine, ki poskušajo vnesti razkol v OF in komunistično partijo. Ostro je napadel du-

## ŠTEVILKE

Dr. Gino Beltrame, italijanski komunistični poslanec, ki je govoril v slovenskem štandrežu, je dobil preko 32 tisoč preferenčnih glasov in bil izvoljen, dr. Lambert Mermolja, ki je kandidiral na isti listi in je bil tudi prisoten na štandreškem zborovanju, — sicer brez besede, — je zbral samo nekaj nad 4 tisoč preferenčnih glasov in propadel.  
Kje je politična poštenost?  
**Ob proglasitvi Mermoljeve kandidaturre smo zapisali, da je nesreča za Slovence.**

Jugoslavija nudi pomoč grškim komunističnim tolпам, so odgovorili iz Soluna v Zenevo, kjer bodo sestavili podrobno poročilo o tem, kar so odkrili. — Znameniti angleški državnik Vansittart je objavil članek, v katerem izražal mnenje, da Masaryk ni napravil samomora, temveč, da so ga novi gospodarji na Češkem ubili in potem vrgli na cesto. — V Texasu (Združene države) je razsajal strahovit orkan, ki je povzročil silno razdejavanje in usmrtil 15 oseb. — Pri zunanjepolitični debati v angleški spodnji zbornici je govoril zunanji minister Bevin, ki je obtožil Sovjetsko zvezo, da namenoma vodi živčno vojno; konservativni poslanec Butler pa je obtožil Sovjete imperialističnih načrtov v Indiji, na Kitajskem, v Palestini in drugod na Vzhodu. Za njim je govoril laburist Mc Govern, ki je dejal, da je le atomska bomba preprečila izvedbo sovjetskega načrta, da bi zasedli vsa Evropa in pometi z vsemi nasprotniki komunizma. — V Belgiji je nastala vladna kriza. — Kolumbija je prekinila diplomatske odnose s Sovjetsko zvezo in zahtevala od sovjetskih diplomatov, naj nemudoma zapuste deželo. — Transjordanski kralj Abdullah je obvestil Združene narode, da si bo priključil vso Palestino, čim odidejo angleške čete. — V Atenah so usmrtili nad 150 komunističnih zornikov. Poročajo tudi o nameravanih spremembah v grški vladi. — Angle-

ški sindikalist Tom O'Brien je objavil članek, ki pravi, da vlada v Sovjetski zvezi suženjski delovni sistem. Tam nimajo diktature proletariata, temveč diktaturo nad proletariatom.

5. MAJA: V Anglijo se je zatekel bivši sovjetski propagandist Tasovjev, za katerega so javili sovjeti pred kratkim, da so ga ugrabili Američani. — Iz Romunije poročajo o novih aretacijah ljudskih politikov, ki nasprotujejo popolni boljševarizaciji domovine. — Francoska vlada je pooblastila zunanjšega ministra Bidaulta, da podpiše trgovniški sporazum s Španijo. — Belgijska koalicijska vlada je odstopila zaradi nesporazumov glede katoliških sol. — Tudi na meji med Češkoslovaško in ameriškim zasedbenim področjem v Nemčiji zadnje čase večkrat prihaja do streljanja s strani novih češkoslovaških obmejnih straž. — Na Češkoslovaškem so sklenili podržaviti vse tiskarne. — V nadaljevanju svojega govora pred angleškim parlamentom je ministrski predsednik Attlee posvaril sovjete, naj nikar ne nadaljujejo z metodami, ki so jih uporabljali na Češkoslovaškem. — V Palestini se pogajajo za sklenitev premirja med Židi in Arabci. — V Franciji reorganizirajo kopno armado, mornarico in letalstvo. Obvezno vojaško službo bodo podaljšali od 12 na 15 mesecev. — Kanada je ojačila svoje obrambne ukrepe vzdolž vse arktične meje.

hoviščino, ki naj bi bila neposredna agentura inozemstva in glavna opora reakcije in upora v državi. Priznal je, da obstoja močno in organizirano gibanje proti OF na Štajerskem. Marijan Breclj, organizacijski tajnik OF, je govoril o organizaciji in podal strukturo Izvršnega odbora OF (IOOF). IOOF obsega naslednje oddelke: Kmečki svet, Gospodarsko komisija, Socialni fond, Ljudsko prosveto, Kulturni svet in Upravo za gradnjo združnih domov. Sekretariat pa vključuje: Organizacijsko kadrovski oddelek, ki se peča s kadrovske politiko, statistiko, evidenco, pritožbami in s koordinacijo masovnih organizacij, strokovnih, prosvetnih ter drugih društev, dalje komisija za agitacijo in tisk, oddelek za obmejna vprašanja in posebni oddelek, ki se bavi z notranjimi gospodarskimi vprašanji IOOF. Zanimivo je priznanje, da vzdržuje oddelek za obmejna vprašanja politične stike s ko-roško OF, OF za Svobodno tržaško ozemlje, SIAU-jo in Demokratično fronto Slovencev v Italiji. Vse navedene organizacije so torej navadne agenture komunistične Ljudske fronte Slovenije. Organizacije Osvobodilne fronte so sledeče: OF, sindikati, AFZ, LMS (Ljudska mladina Slovenije), Ljudska prosveta, Za-druge, Rdeči križ, fizkulture (športne) organizacije in Zveza borcev NOV (Narodno osvobodilne vojske).

Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik: Josip Vidmar, podpredsedniki: Kardelj Edvard, Kidrič Boris, Rus Josip, Kocbek Edvard, sekretariat: Miha Marinko, Breclj Marijan, Polic Zoran, Kraiger Boris, Kavčič Stane, Hribar Janez in Vipotnik Janez.

Približno istočasno se je vršilo v Beogradu zasedanje Zveznega sveta in Sveta narodov. O tem zasedanju bomo prinesli poročila v prihodnji številki.

#### Zopet sta dva zletela

Prezidij ljudske zbornice Jugoslavije je odstavil finančnega ministra zvezne vlade Sretana Zujeviča in ministra za lahko industrijo Andreja Hebranga.

#### Vipolže v Brdih

Pred dvema tedni sta tu umrli Karel Rožič in mlinar Leopold Strehar. Prvi se je ponesrečil v

starosti 87 let, drugi pa je že več časa bolehal.

#### Dobrovo v Brdih

Zaščita je zaprla Antona Markoviča, p. d. Kalavzerja, ker se je upiral stopiti v sovhoz kot bivši grajski kmetijski najemnik. Anton Markovič je bil vnet in hud zagovornik komunizma in je zelo slabo ravnal s sovaščani, ki niso hoteli slišati na tisto uho. Tudi klevetal in obrekoval je zelo rad in pogosto. Varal se je in vrh vsega mora še trpeti.

#### Vojaki — ubežniki

Zadnje dni pogostoma prihajajo iz Titovine tudi vojaki z vso opremo. Bežijo iz rdečega raja, ker se ne strinjajo s terorističnim režimom, ki jim ukazuje, da preganjajo lastno ljudstvo. Krivci se upira vsakdo, ki ima kaj čuta, zlasti kadar gre za krivično ravnanje z lastnim narodom.

#### Čuden primer

Od nekod iz jugoslovanskega goriškega kraja, ki ga iz razumljivega razloga ne moremo imenovati, smo prejeli sledečo vest, ki odgovarja resničnosti. Radi boleznij v družini so potrebovali pšenično moko. Gospodar je prodal nad desetdeset kg težko tele. Za ves izkupiček pa je mogel kupiti le 10 kg moke...

## KULTURA

### PRVA OBLETNICA "JADRANAŠEV"

2. maja je minilo leto dni, kar smo se zbrali visokošolski STO-jia in si ustanovili svoj narodni klub »Jadran«. Zavedna javnost naj sodi, če smo slovenski, hrvatski in srbski akademiki STO-ja v prvem borbenem letu resili svojo narodno in akademsko čast.

Na svoj prapor smo si zapisali cilje: boj za osnovne, človečanske in demokratične svoboščine, zaščita naših narodnih in akademskih koristi, osebna vzgoja na podlagi Cankarjevega programa »Mati, domovina, Bog«.

Zavedna javnost naj sodi, če smo »Jadranaši« v prvem letu življenja dokazali svojo življenjsko sposobnost, narodno in mladinsko zavest. Ob obletnici imamo svojo revijo »Jadran« (edini akademski reviji v Trstu), imamo družabne prireditve tudi za javnost, imamo svoj lokal, imamo stike z mladino po svetu, skušamo biti kulturno in socialno koristni člani svojega naroda in človeštva.

Mladina je nositeljica narodovih idealov. Uspešnost

narodne borbe pa je odvisna od vsega naroda. Zato naj javnost sodi nas, a naj sodi tudi sebe in svojo narodno vest, koliko podpira svojo mladino. Podpreti mladino se pravi biti kovač boljše bodočnosti svojega naroda.

Zavedna javnost, pomagaj nam podpreti naše bolne akademike in dijake, pomagaj nam kupiti knjige in obleko za mladino, ki pogosto zaradi socialnih vzrokov ne more študirati, pomagaj nam dati kos kruha potrebnim mladi inteligenci, da tako ne bo treba nikomur zaradi finančnega terorja prodajati svojega prepričanja. Podpora mladini je najboljša naložba!

Z zaupanjem v narodovo in svojo bodočnost gremo tako »Jadranaši« v novo dobo svojega obstoja z geslom naše zadnje revije:

»Verujemo v Boga, verujemo v svoj narod, verujemo v samega sebe...«

#### „JADRAN“

Te dni smo doživeli nov vesel kulturni dogodek na STO-ju: izšla je nova številka revije mlade inteligence »Jadran«, ki jo izdaja akademski klub slovenskih, hrvatskih in srbskih akademikov STO-ja. Revija diha veliko ideološko zrelost in silno narodno zavest mlade inteligence. Podrobno kritiko nove številke (letno II, št. 2-3-4) bomo objavili v prihodnji. Obsega 40 strani, stane 150 lit. Revijo zavedni javnosti toplo priporočamo.

## ZANIMIVOSTI

### Begunci v Združene države

Guverner države New York Dewey je pred nekaj dnevi izjavil, da so Združene države pripravljene in v položaju, da lahko sprejmejo del evropskih beguncev, ki so žrtve fašističnega in komunističnega trinitstva. Dewey je dobesedno izjavil: »Čas je že, da se pospešijo zakoni za vseljevanje, ki nam bodo dovolili prevzeti naš del beguncev iz vseh krajev Evrope.«

### Nadzorstvo nad Jeruzalemom

Kakor poroča agencija »United Press« se je mednarodni Rdeči križ ponudil, da prevzame nadzorstvo nad vsem mestom Jeruzalemom, da bi na ta način preprečil zmešnjave. Mednarodni Rdeči križ je pa stavil kot pogoj, da Zidje in Arabci sprejmejo to nadzorstvo. Do zdaj ni znano, kakšno stališče bodo zavzeli Zidje in Arabci.

munistično internacionalnost, zato je tamburaški zbor zaigral neko zemsko pesem, nato pa še dve komunistični. Celotna prireditev je imela »slavnostni« zaključek s komunistično pesmijo o Titu in Stalinu, ki so jo peli po napevu »Hej Slovania. Razumljivo, da so se po tej pesmi obiskovalci oddahnili, ko niso zagledali pred gledališčem avstrijske policije. Pesem, ki je bila vse prej kot umestna za zaključek prireditve, je naredila moreč vtis na večino obiskovalcev. Sicer pa ni to nič novega, saj je bila SPZ že enkrat prej soudeležena pri proslavi, ki jo je organizirala KPO in je s tem na res vzoren način manifestirala svojo nacionalno »zavestnost« (mislimo komunistično!) Omembe vredno je še to, da sta nastopila dva zbora pod vodstvom beguncev, kolaboratorjev in vojnih zločincev, ki so pa komunistom dobrodošli, kadar gre za njihov prestiž!

Razen tega smo imeli še drug radosten dogodek, katerega bi bil škoda spraviti v pozabo, namreč: proslavo prvga maja. Okrog desete dopoldne na 1. maj, je korakalo skozi mesto par sto komunistov na zorno mesto pred pošto. Sprevod je bil za pristaše OF prav zanimiv, saj so videli, da so oni prav edini, ki se nasedajo komunističnim geslom na Koroškem. Ti zastopniki OF pa so se prav posebno izkazali ob govoru voditelja KP na Koroškem, ki je kot Avstrijec zavzel stališče do koroškega vprašanja in so mu kljub lajanju »Slovenskega vestnika« po priključitvi navdušeno pritrdjevali. Tu res človek ne ve več, kdo pije in kdo plača. Kot vidite je naša OF redinstvena organizacija. Rada bi se priključila Titu, a ker ve, da tam ne bi bilo razen »demokracije« ničesar drugega, ploska komunistični stranki, ki ne bo »ustila razkosati Avstrije«. Res lepa družina, ki je vredna Baeblerjevega tona na londonski konferenci.

Upamo, da bo za danes dovolj. Drugič vam bomo morda zaupali, kako udarno gradimo prosvetni dom v Zitari vasi, a to ne mi, temveč OF pod osebnim vodstvom dr. Mirta Zwitterja, ki posveča vse svoje delo v korist koroških Slovencev, oprostite: komunistične partije!

### Smrt v poštnem zavoju

Angleški častnik Roy Farran je dobil te dni po pošti na svoje stanovanje v Codsellu zavoj, v katerem je bila neka knjiga. Zavoj pa je odprl njegov brat Rex Farran. Pri odpiranju je zavoj eksplodiral ter tako težko ranil Rexa Farrana, da je par ur potem v bolnišnici umrl. Nevarna knjiga, ki je bila v notranjosti napolnjena z razstrelivom, je bila namenjena kapetanu Roy Farranu, ki je prejel že več grozljivih pisem. Roy Farran je bil nedavno obdolžen uboja Žida Aleksandra Ruboviča, bil pa je pred sodiščem oproščen. Od takrat je dobival grozilna pisma.

### Proces proti nacistom

Pred rimskim sodiščem, ki je bilo natrpano z občinstvom, je 3. t. m. začela razprava proti bivšemu poveljniku SS-oddelkov v Rimu, polkovniku Herbertu Kapplerju, ki so ga obtožili pokolja v ardeatinskih jamah. Poleg Kapplerja je na zatožni klopi še nadaljnjih pet Nemcev — major Domizlaff, stotnik Clemens, podčastnika Schulze in Quapp ter narednik Wiedner — ki so obtoženi dejanske izvršitve pokolja. Razprava bo trajala ves maj. Za slišali bodo 30 prič.

### Besede sv. očeta

Sveti oče je sprejel novega brazilskega veleposlanika Friederika De Castello. Na pozdravni govor veleposlanika je sveti oče pozval brazilski narod, da naj bo v stalni pripravljenosti, da se z vso silo upre vdoru onih, ki hočejo uničiti krščanske vrednote in uničiti svoje človeške vesti. Trdnost in pazljivost te obrambe mora biti povezana z idejo krščanske socialne pravičnosti, ki edina lahko varuje ljudem njihove pravične zahteve.

### Odkodnina za rekvizicije od strani zaveznikov

Tisti, katerim so zavezniške čete zasedle nepremičnine, tudi samo delno, po 15. marcu 1947, in niso še prejeli plačila, imajo pravico zahtevati odkodnino. Prošnjo morajo nasloviti na naslov: *Ufficio del Genio Militare per le requisizioni alleate, Nucleo staccato di Gorizia, via Vittorio Veneto n. 3*, in sicer do 15. maja, če so nepremičnine zasedle angleške čete, in do 31. maja 1948, če gre za ameriške čete. Prizadeti imajo pravico do odkodnine tudi če jim ni bilo izdano potrdilo o zasedbi nepremičnine, od nosno stanovanja. Glavno je, da je zasedba trajala nekaj časa.

# ZNANILCI UNIČENJA

Iz knjige „World's greatest books“ ex 1942

Uvod angleškega prevajalca:

Do nedavnega je vsakdo verjel, da so bile v knjigi »Mein Kampf« navedene vse Hitlerjeve zahteve. Šele dogodki so pokazali, da temu ni tako. »Mein Kampf« je vseboval le one Hitlerjeve zahteve, s katerimi je računal, da bodo propagandno ugodno vplivale na Nemce doma in v tujini.

Svoje prave namene pa je skrbno prikrival in so zanje vedeli le njegovi najožji zaupniki. Ze pred vojno jih je razgalil predsednik svobodnega mesta Gdansk, ki je v knjigi »Meine Gespräche mit Hitler« opisal razgovore v zaupnih sestankih s Hitlerjem v Berchtesgaden in drugod v letih 1932. do 1935. Šele ta knjiga je v celoti razkrila nakane Hitlerja in njegovih najožjih sotrudnikov.

Nacistična napadalnost in razvoj dogodkov od leta 1939. dalje so dokazali, da Rauschnigova razkritja niso plod domišljije, temveč briska resnica.

Uvod slovenskega prevajalca:

Čudno je le, da je Hitler kljub svoji nesramni brezobzirnosti potreboval 12 let za povzročitev doslej najkrvavejše totalitarne vojne, da ga je svet spoznal.

Hitler s svojim »Mein Kampf« in Rauschnig s svojimi »Pogovori s Hitlerjem« sta za sama po sebi zadošten dokaz, da je svet včasih slep in gluha ne samo za besede, temveč tudi za dejanja. Hitlerjeva vojna teorija, teorija borbe brez prestanka in miru ima tudi danes posnmalce v besedah in dejanjih.

Z ozirom na dejstvo, da danes sovjetski moloh z enakim tekorn požira male države okoli sebe, kakor svoje čase Hitler, navajamo nekatere Hitlerjeve izjave in mnenja, iz katerih jasno izhaja, da je bil Hitler le talentirani učenec komunizma, ki svojega mojstra ni mogel doseči.

Pred 16. leti je rekel Hitler:

»Vse vojske imajo tajne iznajdbe, toda jaz imam pomisleke glede njih vrednosti.

»Jaz nimam pomislekov in se bom poslužil vsakega orožja in tudi bakterij. V bodoči vojni si bodo stali nasproti celi narodi in ne le njihove armade. Izpodjedali bomo tako telesno zdravje, kakor moralno odpornost sovražnika. Prav natančno si lahko predstavljam bodočnost bakteriološke vojne. Na tem področju delamo še poskuse, ki mnogo obetajo. Toda uporaba tega orožja je omejena. Njen pomen je prav za prav oslabitev sovražnika pred vojno! Dejansko bo naš boj že izvojevan pred pričetkom vojaških operacij.«

Na vprašanje, če se bo Amerika ponovno pojavila na evropskih bojiščih, je Hitler izjavil:

»Prav gotovo bomo znali mi to preprečiti. Amerika je stalno na robu revolucije (sic!). Zelo enostavno bo za nas zanetiti nemire in upore v Združenih državah, tako da bodo imele v odločilnem trenutku dovolj posla za lastnimi zadevami.

»Bakteriološko vojno bomo zanesli v sovražnikovo deželo še v miru po raznih agentih in miroljubnih trgovskih potnikih. To je najvarnejši in v mirnih časih najučinkovitejši način. Uspeh ne bo tako viden. Morda bodo potrebni tedni, da izbruhne epidemija. Morda bomo podtaknili bakterije, ko bo vojna na višku.

»Mi se ne bomo vdali nikdar, nikdar! Mogoče je, da bomo uničeni, toda če se to zgodi, bomo potegnili s seboj svet v plamenih!

»Ni orožje ono, kar odločuje v vojni, temveč ljudje, ki stoje za njim. Kdo pa pravi, da bom začel vojno, kakor oni tepci iz leta 1918. Saj so vendar vsi naši naporji usmerjeni v to, da vojno preprečimo. Večini narodov manjka domišljije. Bodočnost si morejo predstavljati le po svojih revnih skušnjah. Za nove in iznenadljive stvari so slepi. Tudi generali so jalovi. Ustvarjalne genije najdemo vedno izven strokovnih krogov. Jaz imam dar poenostavljanja! Vojna je najbolj naravna in tudi vsakdanja zadeva. Vojna je večna in univerzalna. Nima začetka in miru ni! Življenje je vojna! Vojna je izvor vseh stvari. Toda poglejmo zgodovino! Ljudje so ubijali le če niso dosegli svojih namenov na drug način. Isto delajo trgovci, tatovi in banditi. To je razširjena strategija, vojna z duhovnimi sredstvi. Namen vojne je pripraviti sovražnika do udaje. Recept za to imam. Zakaj bi se trudil z vojaškimi sredstvi, če lahko to bolje in ceneje storim na drug način.

»Če bom tvegala vojno, se bodo sredi najlepšega miru pri belem dnevu pojavile čete — recimo sredi Pariza —. Nosile bodo francoske uniforme in nikdo jih ne bo ustavljal. Zasedli bodo glavni stan, ministrstva in poslansko zbornico. V petih minutah bodo Poljska, Avstrija, Francija itd. brez svojih voditeljev. Toda že davno preje bom v zvezi z ljudmi, ki bodo sestavili vlado, — ki bo ubogala mene.

Taki ljudje se najdejo povsod po svetu. Niti kupovati jih ne bo treba. Iz lastnega nagiba se bodo ponudili. Oblastiželjnost, razočaranje, strankarski prepirljivci, sebičneži in brezobzirneži se bodo ponudili sami.

»Nikdar ne bom začel vojne, če ne bom popolnoma prepričan, da bo demoralizirani sovražnik padel

# Pismo s Koroškega

Celovec, v začetku maja 1948

Že dolgo je, kar smo se zadnji krat oglasili. Našega molka ne smete iskati v lenobi, temveč v preveliki zaposlenosti. Zadnje čase je bilo pri nas zelo živahno in ker je šlo za našo »kožo«, boste razumeli, da se nismo oglasili kot običajno.

Proti koncu preteklega meseca smo praznovali 40. obletnico Slovenske prosvetne zveze. Za to obletnico je priredila SPZ tekmovanje slovenskih pevskih zborov v celovškem gledališču. Stvar je sama na sebi zelo razveseljiva, če... Mislimo, če tega očec ne bi bilo, bi bilo marsikaj prijetnejše! K proslavi se je zbralo veliko številno koroških Slovencev, ki so po dolgem času želili slišati lepo slovensko pesem. Ze takoj v začetku prireditve pa so morali ugotoviti, da ne gre samo za kulturno prireditev, temveč v prvi vrsti za manifestacijo OF, ki jo

hoče izvesti pod krinko slovenske kulturne organizacije.

Obiskovalci so bili na vso moč začudeni, ko niso videli med seboj koroške duhovščine, iz katere je prosvetna zveza dejansko izšla, niti njenega dolgoletnega, s pučem odstranjenega predsednika dr. Tišlerja.

Zbori, ki so se tekmovanja udeležili, so bili bolj slabi, kar je pri koroških razmerah razumljivo, le nekateri med njimi so se dvignili nad povprečje. Med najslabšimi je bil tudi pevski zbor iz Celovca, od katerega so poslušalci pričakovali dober uspeh. Ta je bil na drugi strani edini zbor, pri katerem so nastopili pevci v enakih oblekah, da so tako tudi v obleki pokazali »enotnost« ljudske demokracije.

Prireditev je skoro do konca potekala brez kakih posebnih medkliciev in dogodkov, ob koncu pa je nastala najbrže potreba po »spontanih« manifestacijah za ko-

pri prvem udarcu gigantskega napada. Ko bo sovražnik razkrojen od znotraj, ko bo stal na robu revolucije, ko bodo socialni nemiri na višku, je pravi trenutek napada. En sam udarec ga mora uničiti. Napadi iz zraka, iznenadenje, nasilje, sabotaža, roparski napadi v notranjosti, umori voditeljev, nadvlada vseh šibkih točk v obrambnem sistemu sovražnika, nenađni napadi, vse v istem trenutku, brez ozira na rezerve ali izgube: to je vojna bodočnosti. Gigantski, vseuničujoči udarec. Ne bom se oziral na posledice, pred seboj bom imel le en sam cilj.

(Se nadaljuje)

# Vesti s Tržaškega

## 1. maj

V soboto 1. t. m., je imel predsednik delavske organizacije v SDZ po radiju ob 12.45 sledeči nagovor:

### Rojaki in rojakinje, delavci in delavke!

Slovenski demokrati smo praznovali vedno prvi maj kot praznik dela in praznik ročnega in umskega delavca, zavedajoč se, da temelji ves socialni, kulturni, tehnični in gospodarski napredek človeške družbe od pamtiveka do sedaj na ustvarjalnem delu. In to delo povečuje delavca in človeka. Zato je praznik dela največji praznik vsega človeštva.

Fašistični totalitarizem nam je izbrisal ta praznik, kakor nam je potepal druge človeške svoboščine. Toda fašizem je padel in slovenski delavec je po koncu te vojne zopet pričel slaviti svoj veličastni praznik dela.

Svobodno delo je predpostavka za uresničitev tiste osnovne svoboščine, ki se imenuje svoboda pred pomanjkanjem. Zato smo si mi, edini svobodni Slovani, naložili nalogo, boriti se proti totalitaristični miselnosti, ki uklepa v okove misel in delo ter hoče zasužnjiti posameznika in človeštvo, posebno še delavca — bodisi ročnega ali umskega.

Ko smo visoko dvignili zastavo svobode in človečanstva na Svobodnem tržaškem ozemlju, smo postavili v korist slovenskega delavca in delovnega ljudstva sploh sledeča načela: »Socialno vprašanje je treba rešiti na osnovi socialne pravičnosti. Vestno in pravično je treba odmeriti za služek za opravljeno delo, da se zajamči s pomočjo zadostnega dohodka vsakega državljanu, ki ni delomržeš, dostojno življenje zanj in za njegovo družino. V onemolosti in starosti pa je zajamčen potreben dohodek za življenje s pomočjo socialnega zavarovanja.

Posebno pozornost je treba posvečati vajencem, mladoletnim, ženam, nestalno zaposlenim in brezposelnim. Življenjska raven delovnega ljudstva: delavca, kmeta, ribiča in uradnika se mora dvigniti in izravnati navzgor, ne pa navzdol.

V okvirju gospodarskih potreb je treba skrajšati delavni urnik. V borbi za gospodarske in socialne koristi delavcev je treba priznati svobodo stavk in pravico do združevanja v svobodnih sindikatih, ki morajo stremeti za obrambo delavca in ne smejo biti eksponirate političnih strank.

V velikih podjetjih mora biti delavcem priznana pravica do nadzorstva in sodelovanja na dobičku. Delavcu je treba dovoliti moralno in politično neodvisnost. Delavec ne sme biti podvržen diktaturi strank ali ideologij. Delavec mora razpolagati s svojim prostim časom, da ga lahko posveti

družini, izobraževanju in razvedrilu. Delavcu mora biti dana možnost, da postane s svojim zaslужkom lastnik svoje hišice ali svojega doma.

To so načela slovenskega in hrvaškega demokratskega delavskega gibanja!

Ta načela hočejo napraviti iz slovenskega in hrvaškega delavca samostojnega in svobodnega človeka, borca za svobodo in pravo demokracijo, nosilca narodne zavesti in narodnih svetin ter branilca svoje narodnosti in svojega jezika. Ta načela je mogoče izvesti samo v svobodni državi, tam kjer delavec lahko svobodno misli, kritizira in kjer lahko s stavko uveljavlja svoje socialne in gospodarske pravice.

Na Svobodnem ozemlju, kjer spaja delo napore delavcev dveh narodnosti, slovenske in italijanske, mora biti delo vez njiju potrebne razumevanja in strpnega sožitja na osnovi enakosti pravic in svobode razvoja teh dveh narodnosti.

Prav s skupnim delom mora zrasti zamisel sožitja in strpnosti, in ravno delavstvo obeh narodnosti je poklicano, da vsako v svojem taboru iztrebi človeka ponižujoči šovinizem.

Slovenski in hrvaški delavec, katerega misli in srce težijo za demokracijo, svobodo in človečanskimi pravicami, se je na današnji izvšeni praznik dela zaobljubil, da se bo sprostil vseh spon, predsodkov in sovraštva, ki zastrupljajo miselnost vzajemnosti. Šel bo po poti, ki vodi k ustvarjanju boljšega življenja za sebe, svojo družino, svoj narod in človeštvo. Slovenski delavec je prepričan, da so tudi demokratski delavci italijanske narodnosti na tem ozemlju prežeti z isto trdno voljo v očitno korist obeh narodnosti.

Te želje in misli izreka slovenski in hrvaški demokratski delavec brez pridržkov: one so njegovo geslo in kašipot na današnji praznik svobodnega dela po svobodni pobudi — na njegov prvi maj. Ta slovenski in hrvaški demokratski delavec pa bo kmalu našel tudi obliko, v kateri bo organizatorično združil svoje sile, kjer bo zagovarjal svoje pravice in koristi ter tako organsko prispeval k boljši bodočnosti svojega stanu in svojega naroda.

Naj živi prvi maj — veličastni praznik svobodnega dela in svobodnega delavca!

**Poskušena ugrabitev**  
Na zahtevo Jurija Čolakoviča iz Knina v Jugoslaviji je policija aretirala Đorđevića Vladimira ter Saniča Hrvoja, ki sta oba stanovala v hotelu »Pošta«. Oba aretiranca so izročili posebnemu policijskemu oddelku zaradi preiskave, ker sta poskušala ugrabiti Čolakoviča.

### Čuvajmo obalo

Ako se voziš z vlakom ali avtobusom ob naši obali v Trst, opaziš velike napise: Tu je slovenska zemlja! Tu je slovenska obala! Na žalost se pa ta naša obala, ta naša zemlja vedno bolj in bolj krči. Če pojde tako naprej, izgine v nekaj desetletjih v tujem morju. Lep je ta košček naše slovenske zemlje ob Jadranu med Štivanom in Trstom. V trudu in znoju so naši predniki v teku stoletij zgradili terase v strmeh bregu, sadili trte in oljke ter uživali sad svoje zemlje. Pa naj sedaj njihovi potomci lahkomišlno prodajo to našo s trdim delom posvečeno zemljo, da se bo po njej šopiril tujec! Le povprašaj starega očanca iz Kontovelja ali Proseka, kdo je bil gospodar zemlje med Barkovljami in Grljanom pred 80. leti in kdo je danes? Na prste lahko našteješ slovenske gospodarje na tem odseku obale, ki je bila še pred nedavnim vsa naša. Počas, kos za kosom, je prodajal slovenski kmet ali ribič svojo zemljo za tuj denar. In to dela še danes. Ko dobi za ped zemlje lepe denarce

# Vesti z Goriškega

### Vprašanje, ki je treba rešiti

V začetku tega tedna sta organizaciji »Fronte della famiglia« in »Associazione congiunti deportati in Jugoslavia« nabili po mestnih ulicah lepake, v katerih spominjajo, kako so bili od 2. maja 1945, dalje odpeljani iz Gorice številni ljudje, ki so bili takratnemu komunističnemu režimu ne všeči. Nadškof Margotti je v ponedeljek 3. t. m. za te nesrečnike daroval sv. mašo. Med italijansko in jugoslovansko vlado so se o zadevi pričeli razgovori, ki obetajo dober zaključek. Želimo, da bi si prizadeži krogi vzeli zadevo k srcu in jo čimprej rešili v pomirjenje prebivalstva v naši pokrajini. Ugodna rešitev tega vprašanja bo tudi odpravila neprijetnosti, ki otežujejo sožitje med Slovenci in Italijani v Jul. krajini, ker nas Italijani krivično delajo odgovorne za dejanja komunistov.

### Italijanske volitve v kariaturi

»Die Weltwoche« iz Curicha od 30. aprila prinaša karikaturu, ki upodablja za držanje italijanskega naroda pri volitvah. Na desni strani deteta (Italije) v srtački in pri prvih korakih stoji Molotov in mu ponuja Marksovo knjigo. Na levi pa Marshall s čokolado, angeljčkom s trambentico in drugimi igračkami: Trst, avtomobilčki itd. Dete razprostira roke in ne da bi Marksa odklonilo sega po Marshallovih darilih.

### Izgnali so jih

Dne 6. t. m. je potovalo skozi Gorico 73 Bolgarov, ki so jih izgnali iz Argentije, kjer so se preveč navduševali za rdeči raj. Sedaj ga bodo doma praktično okusili.

### Volitve in frontaši

**Prijatelj nam piše:** Ko premotrivamo izid zadnjih državnoborniških volitev in ga primerjamo s predvolinim hvalisanjem komu-

ne pomisli, da je to greh proti samemu sebi in proti narodu. Ljudje božji! Iztrezimo se! Ne dajmo ta mali košček naše slovenske obale, ki jo še imamo, iz rok, da nas ne bodo kleli naši potomci.

Tržaški

### Opeka v oporo političnih idej

Zavezniško vojaško sodišče pod predsedstvom majorja Baylisa je obsodilo na nekaj dni zavora, ki sta ga že odsedela Antona Kandeka in Dominika Punisa. Oba sta člana Slovensko-italijanske anti-fašistične zveze (SIAU-a). Policijski inšpektor Marcon je izjavil, da so 30. aprila v ulici Molino a vento iz oken metali kose opeke. Ker so v stanovanju obtoženecv našli 60 manjših kosov opeke, sta bila obsojena na zaporno kazen pod obtožbo, da je njihovo dejanje nevarno za javni red: Ko je major Baylis prečital obsodbo, je pripomnil, da bi verjetno opeka, ki sta jo zbrala obtoženca, služila prejše dni, če bi bilo potrebno, tudi »v oporo političnih idej«.

### Promet

V tržaško pristanišče je priplul ameriški parnik »Bret Harte« iz Galvestona. Parnik je pripeljal 8 tisoč šest sto ton žita za ameriške vojaške sile v Avstriji.

# Vesti z Goriškega

nističnih frontašev, ki so trdili, da so stoođstotni zastopniki Slovencev v Italiji, nam nehote prihaja v spomin izjava angleškega laburističnega poslanca I. 1945, v Trstu ob zaključku potovanja po Jugoslaviji: »Zunanja komunistična reklama ni noben dokaz narodnega razpoloženja. V mojem volivnem okrožju v Angliji bi, sodeč po reklami vsakdo sodil, da bo zmagal moj komunistični nasprotnik, v resnici pa ni dosegel niti predpisanega števila glasov in je zapadel globi.

Podobno je tudi s slovenskimi komunističnimi frontaši! V volivnem okrožju Gorica - Videm - Belluno prebiva približno 80.000 Slovencev. Od teh bo 50.000 volivcev. Volilo je najmanj 90%, t. j. 45.000 naših ljudi. Volivna disciplina pri komunistih je stroga, železna. Vsi so oddali svoj glas dr. Mermolju in so mu zaupali tudi preferenco. Italijanski komunisti gotovo niso dali njemu preferenčnih glasov. Dobil je pa Mermolja 4200 preferenčnih glasov, t. j. prilično 11% vseh slovenskih volivcev. Frontaši, ali vas ni strah ljudske obsojbe?!

### I R O

Vsem prizadetim sporočamo, da posluje komisija IRO še nadalje v Gorici. Kdor ima s komisijo IRO opravka, naj se čimprej osebno zglaši pri njej.

### »Zeleni križ«

Ravnateljstvo te dobrodelne goriske ustanove nam sporoča, da bo njen pooblaščenec pri članih in dobrotnikih pobiral člansko pristojbino za leto 1948 v bližnjih dneh. Radi povišanja vseh življenjskih izdatkov je tudi »Zeleni križ« povišal svojo letno članarino na 380 lir, ki se lahko plača v dveh obrokih. Povišanje članske pristojbine je v prvi vrsti posledica visoke cene bencina in drugih potrebščin.

### Optiranje za italijansko državljanstvo

Notranje ministrstvo sporoča, da so dobile vse prefekture in občine nova in podrobna navodila

za točno izvršitev pravice optiranja za italijansko državljanstvo. Pravico do optacije imajo vsi bivši italijanski državljani, ki so 10. junija 1940 bivali na ozemlju priključenem k Jugoslaviji, toda le tisti, ki so italijanskega porekla. Rok za optacijo poteče 15. septembra 1948, in se nikakor ne more podaljšati preko tega datuma, ker tako določa člen 19. mirovne pogodbe. Slovenski in hrvaški bvgunci iz Julijske krajine nimajo pravice optirati. — Uredništvu je znano, da bodo jugoslovanske oblasti same zahtevale dokumente optantov od županstva tiste občine, kjer so bile bivali 10. junija 1940, zato naj si nihče ne dela iluzije, da bi si lahko poskrbel kaké nalašč za to izstavljene dokumente. Če ne prej, upamo, da bo italijanska vlada vsaj po 15. septembru 1948, vendarle izdala poseben zakon za zopetno pridobitev državljanstva tistih, ki so ga z mirovno pogodbo izgubili in ki niso imeli pravice za optiranje.

### Dobava vode in elektrike

Italijansko-jugoslovanska komisija za dobavo vode in elektrike je zasedala 5., 6. in 7. t. m. na goriški prefekturi.

### Marija roma

Fatimska Mati božja, ki je s svojim romanjem po goriški nadškofiji zajela in ogrela srca našega vernega ljudstva, se je v sredo 5. t. m. proti večeru preko Rupe in Peči vrnila v Gorico in se ustavila v župni cerkvi na Travniku. Tu bo ostala do nedelje, ko bo s procesijo po goriških ulicah obiskala veliko semenišče in tamošnjo cerkev sv. Karla.

### Nesoglasje v preiskavi radi dogodka na meji

Italijansko-jugoslovanska mešana komisija, ki je preiskovala zadevo incidenta na meji na Ravnah pri Livsku pod Matajurjem, ni prišla do pozitivnega zaključka in je vprašanje odgovornosti za smrtni incident ostalo odprto.

Titove oblasti trdovratno vztrajajo, da se je težki dogodek pripetil na jugoslovanskem ozemlju, na kateri so italijanski vojaki stopili v bojni pripravljenosti. Ubitega vojaka niso izročili in so ga pokopali na mestu, kjer trdijo, da je bil od krogle zadet.

### Vrh sv. Mihaela

Preteklo je že precej časa, kar se nismo oglasili v »Demokraciji«. Zadnje čase je odpotoval v Ameriko Černic Roman. Pri vaščanih je bil zelo priljubljen; to je pričala velika množica ljudi, ki se je zbrala, da mu vošči vso srečo. Fantje in moške so ga spremlili do bližnje postaje Rubij. Ob slovesu je bilo marsikatero oko rosno. Hranili ga homo v trajnem spominu.

\*\*\*  
Preteklo soboto je romala skozi našo vas fatimska Marija. Mladina se je hvalevredno potrudila pri zgradnji slavolokov in pri okrasitvi svetišča. Prizor katerega nam je nudil prihod procesije v našo vas, je bil res ličen. Lučke, petje, bele obleke učenk in deklet in dostojno vedenje vaščanov je utisnilo navzočim občutek miru. Stari pevci in solarečki so zapeli par Marijinih pesmi in odpevom pri litanijah so pomagala tudi gasberska dekleta. Po približno urnem obredu so vaški fantje odnesli kip proti Gaberjem. Slavnost je bila res lepa in nam bo ostala v spominu.

### Prispevki za tiskovni sklad »Demokracije«

Ker šempolajski in okoliški fašistični reakciji ni uspelo ustrašiti ljudstva pri lepem sprejemu fatimske Marije daruje borce za svobodo lir 1000. Lepa hvala!

# ZADNJE VESTI

### Prodaja na bone

S 15. marcem tega leta se je začelo v Sloveniji prodajanje okupovanje na tako zvane bone. Kdor prodaja državi žito, fižol ali krompir, dobi poleg plačila po vezanih, to je uradnih cenah, tudi poseben bon, s katerim dobi pravico do nakupa tekstilnaga blaga, železnine, posode, soli, sladkorja, mila, vžgalice in drugega blaga. Ker pa je Slovenija že od nekaj glade žita pasivna, je jasno, da nimajo kmetje kaj prodati in da zato ne morejo dobiti teh bonov, brez katerih ne morejo dobiti ne soli ne petroleja ne sladkorja ne žigic, da o obutvi in obleki niti ne govorimo. In tako bodo morali ljudje na deželi jesti hrano brez soli, ogenj pa bodo morali hraniti iz dneva v dan, ali si pa preskrbeti kresilne kamne kot v starih časih.

### Pritisk na vstop v zadruge

Sedanja vlada je dobro prerasčunala, česa ljudje ne morejo prodati, zato je vpeljala bone le za oddajo tistega blaga, ki ga kmetje nimajo. Za prodani les, mlečne izdelke in jajca pa ne dobijo kmetje nobenih bonov. Pri živini in prašičih pa dobijo bone samo za blago, ki presega količino, ki so jo dolžni oddati po uredbi o odkupu živine in prašičev. Vse je urejeno tako, da spravijo kmete v obupen gospodarski položaj in da jih prisilijo, da vstopijo v zadruge, ki pa niso nobene zadruge, ampak pravi kolhozi. V teh zadrugah, ki služijo izkoriščanju ubogega ljudstva, nimajo člani nobenih pravic, ampak samo dolžnosti. Te zadruge vodijo in nadzirajo funkcionarji sindikatov. OF in Krajevni odbor, ki nimajo navadno o zadrugištvu nobenega pojma. Stari in izkušeni zadrugarji pa morajo molčati ter stati ob strani.

### V lastni krvi

Po italijanskih listih posnemamo:

V Cremoni je bil 3. aprila ubit od dveh komunističnih aktivistov, 20 letnega študenta Gvida Acerbi in nekega Benita Longoni, komunist Peter Picoletti. Ubijalca je k zločinu nahujskal železničar Gardani, tudi vnet komunist. Preiskava je sedaj dognala: Picolettija so zvalili, da je postal član neke teroristične, napol vjaške organizacije, ki si je naredila nalogo, da bo v slučaju komunistične zmage izvajala pritisk in nasilja. Ko se je Picoletti zavedel, v kako zločinsko organizacijo je zašel, se je hotel umakniti in se je znebil orožja, ki mu je bilo zaupano. Komunistični tovariši so se zbal odkritja, mu nastavili zasedo in ga ubili. Po dolgi preiskavi je policija zadevo odkrila in zaprla morilca.

# HUMOR

**To ni smešnica!**  
Poklicali so delavca na OZNO pod obtožbo, da je nekemu povedal neko smešnico na račun stanja v domovini.  
»Ni res, tovariš, pri moji veri, da nel« — se brani delavec pred komisarjem.  
»Kako da nisi, ko pa je v ovađbi napisano, da si na vprašanje kako ti gre, odgovoril: »Gol sem in bos, a okoli mene samo zvezdel« — čita komisar prijavo.  
»Tovariš komisar, to ni smešnica, to je resnica« — odgovori delavec in ostane v gladnici OZNE.

**Lirika nove Jugoslavije**  
V SRBIJI POJEJO:  
Podnevi vidiš Tita, Kardelja in Pijado.  
Ponoči srečaš četnikovo brado.  
V DALMACIJI PA:  
Ostali smo, brate, mi brez vina,  
Z njim dvori Tito krog Stalina.  
**Odgovorni urednik: Janko Simčič**  
**Tiska tiskarna Budin v Gorici**